

KARNEADES KİMDİR?

"Mutlak Hakikatin Sarsıcısı ve Olasılığın Bilgesi"

M.Ö. 214 - 129 yılları arasında yaşamış olan Kyrene'li **Karneades**, Platon'un kurduğu Akademi'nin "Yeni Akademi" olarak bilinen şüpheci döneminin en parlak başkanıdır. Hitabet gücü ve mantık yürütme yeteneği o kadar yüksekti ki, karşısında kimse duramazdı. O, bilginin imkânsızlığını savunurken bile felsefeyi yaşamın içine sokmayı başaran radikal bir septiktir.

Roma Elçiliği: Bir Günde Yıkılan Adalet

M.Ö. 155 yılında Atina'dan Roma'ya elçi olarak gönderildiğinde şehri birbirine kattı. İlk gün, adaletin ne kadar yüce ve kutsal olduğunu anlatan muazzam bir konuşma yaparak Romalı gençleri büyüledi. Ancak ertesi gün aynı kürsüye çıkıp, adaletin aslında bir yanılsama ve güçlünün çıkarı olduğunu savunan aynı derecede güçlü bir konuşma yaptı. Bu eylemiyle, insan aklının her şeyi hem kanıtlayabileceğini hem de çürütebileceğini gösterdi.

Probabilizm: "Olasılık" Kuramı

Karneades, mutlak bir hakikatin bilinemeyeceğini savunsa da (*akatalepsia*), insanın yaşayabilmek için bir rehber ihtiyacı olduğunu fark etti. Buna **Probabilizm** (Olasılıkçılık) adını verdi. Ona göre hiçbir şey "kesin" değildir ama bazı şeyler diğerlerinden daha "olası" (*pithanon*) görünür. Bilge kişi, mutlak doğruya ulaşmasa da, en makul ve tutarlı görünen olasılığa göre eylemlerine yön verir.

Stoacılara Karşı Büyük Savaş

Döneminin en güçlü okulu olan Stoacılara, özellikle de Krizipus'a karşı amansız bir entelektüel savaş açmıştır. Stoacıların "kader" ve "doğru algı" kavramlarını mantıksal olarak paramparça etmiştir. Öyle ki, "*Krizipus olmasaydı, ben de olmazdım*" diyerek, rakibinin fikirlerinin kendi şüpheci felsefesini nasıl bileceğini esprili bir dille ifade etmiştir.

Doğruluk Ölçütünün Reddi

Karneades'e göre ne duyular ne de akıl bize kesin bir gerçeklik sunabilir. Duyular aldatıcı olabilir, akıl ise sonsuz bir kanıtlama döngüsüne hapsolür. Bu nedenle insan zihninin "hakikati mühürleyecek" bir ölçütü yoktur. O, her türlü dogmatizme karşı çıkararak zihni sürekli uyanık ve sorgulayıcı tutmayı bir yaşam biçimi haline getirmiştir.

Felsefi Miras: Eleştirel Zekâ

Karneades geriye hiçbir yazılı eser bırakmamıştır; fikirleri öğrencisi Kleitomakhos aracılığıyla günümüze ulaşmıştır. Onun "her şeye iki taraflı bakma" yöntemi ve olasılık kuramı, modern bilimsel yöntemin ve hukuk sistemindeki "şüphe" ilkesinin en erken tohumlarıdır. O, felsefenin cevaplar bulmak değil, sorular sormak ve zihni özgürleştirmek olduğunu kanıtlayan bir dehadır.